

ΕΛΕΓΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΤΣΟΓΙΑ ΤΟΥΡΝΑΒΙΤΗ

Δευτέρα, 26 του Φλεβάρη 2018

Πριν εξαφανιστεί η Σελήνη,
πριν ακόμα στεγνώσουν τα σύννεφα,
πριν σταματήσουν να πέφτουν αδύναμες σταγόνες βροχής
η κουκουβάγια άρχισε τον δικό της μονότονο ήχο.

Ξέσπασε η μαύρη κουρούνα
σε πικρό κι' ασταμάτητο κλάμα,
για να σκούξει ο τόπος,
να μάθει ο κόσμος κι' ο ντουινιάς
πως η περισσότερα δε θα λαλήσει πια,
δε θα μιλήσει και δεν θα ονειρευτεί
πως ανεβαίνοντας στου βουνού την κορυφή
θ' απλώσει της Νίκης τα μετάξια,
διαφάνειας και δικαιοσύνης τα σκουτιά
πέπλα αγάπης και της ξάστερης λαλιάς.

Τώρα που μένει μοναχή η πηγή της γνώσης
δεν θα μαγέψουμε καμπάνες,
να κλέψουνε από του απδονιού τραγουδι.

Σκοτάδιασε η καρδιά μου
σαν στέρεψε να βγαίνει από τον βράχο
γάργαρο νερό.

Η ερώτηση των ποιητών παραμένει «τι με χωρίζει το φως απ'
το σκοτάδι; - Μια ακτίδα!
Τι χωρίζει τη ζωή απ' τον θάνατο; Μια αναπνοή.»

Μια αναπνοή μένει για πάντα συντροφιά με τη θύμνηση.

Σοφία Ράλλη-Καθαρείου/9-3-2018

Υστατη χειραψία – Μνήμη Νίκης Καλτσόγια

Γράφει η Σούλα Αντωνίου

Αγαπημένη μου φίλη Νίκη, Η απώλεια σου τόσο αναπάντεχη, τόσο απροσδόκητη μας συγκλόνησε, άνοιξε ρωγμή εντός μας και γέμισε με άφατο πόνο. Δεν θα σε ξεχάσουν ποτέ οι φίλοι και οι συνάδελφοι, που μοιράστηκαν μαζί σου τις ίδιες αξίες, αρχές και αγωνίες. Δεν θα ξεχάσω ποτέ αγαπημένη μου φίλη την συναισθηματικά σου ευρυχωρία, την ηθική σου γενναϊότητα, την συμπάρασταση σου σε δύσκολες στιγμές της ζωής μου, τα θερμά σου λόγια κάθε φορά που δημοσίευα ένα άρθρο ή έκανα μια παρουσίαση. Δεν θα ξεχάσω μέσα στη λύπη των αναμνήσεων και τα νέφη των δακρύων που με περικυκλώνουν, την ευθύτητη φυσική και συμβολική σου παρουσία, εικόνα και ομοίωση της υπηλοφροσύνης και της ακεραιότητας του χαρακτήρα σου. Αριστοκράτισσα του πνεύματος και του ήθους, πρώτη εσύ άνοιξες τον χέρσο δρόμο για την εισαγωγή των γυναικείων σπουδών στην Ελλάδα, κάνοντας τες μάθημα στο πανεπιστήμιο, εμπλουτίζοντας με το αξιόλογο συγγραφικό σου έργο και την δράση σου στις γυναικείες οργανώσεις, με δυναμισμό το γυναικείο κίνημα. Η ζωή σου, προσωπική και ακαδημαϊκή, υπήρξε απόσταγμα αξι-

οπρέπειας, συνέπειας, αρετής και δημοκρατικού φρονήματος, αποκωδικοποίησες την θεωρία σε πράξη, την έκανες στάση ζωής, σημαία πνευματικής ελευθερίας. Η απώλεια σου, δεν μπορώ να συμβιβαστώ με την λέξη απώλεια, ακριβή μου φίλη, καθώς είσαι παρούσα στην ζωή μας, κατοικείς στη σκέψη μας, έστω και αν έχεις μεταναστεύσει στον ουρανό των πνευμάτων, έστω και αν μίκρυνε στη γη ο κύκλος των υπεύθυνων, μαχητικών και μαχόμενων συνειδήσεων. Εσύ, παραμερίζοντας την πίκρα σου για αυτούς που σε πλήγωσαν, θα ατενίζεις εμάς τους περιλυπούς και περιλειπούμενους φίλους σου από το υψόμετρο που θα σε θέσει αυτοδίκαια η ιστορία του γυναικείου κινήματος και όχι μόνο. Κάθε φορά θα μας θυμίζεις, αποσπώντας μας από την καθημερινή ανουσιότητα και το αλγεινό κοινωνικό μας τοπίο, την υποχρέωση μας για την αλλαγή των ανθρώπινων σχέσεων. Αγαπημένη μου φίλη Νίκη δεν σε αποχαιρετώ, μόνο σκύβω ευλαβικά και σου φιλώ το καθάριο μέτωπο σου, για να σου πω καλή αντάμωση, εκεί που οι ψυχές έχουν λιτανεία, εκεί όπου οι συναντήσεις με αγαπημένα πρόσωπα, στο φθαρτό σύνορο του χρόνου, αποτελούν χειραψία τιμής για όσους είχαν την καλή τύχη να τους γνωρίσουν! Καλή αντάμωση.

ΠΗΓΗ: «Ελευθέρη Ζώνη»

ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΣΟΥ ΝΙΚΗ ΚΑΛΤΣΟΓΙΑ

Σπουδαία και Θαυμαστή υπήρξε η Νίκη Καλτσόγια Τουρναβίτη. Άνθρωπος βαθυστόχαστος, με σπάνια χαρίσματα και προσόντα, οικοδόμησε μια λαμπρή καριέρα στον τομέα της ανώτατης παιδείας και αποδείχθηκε σπάνια συγγραφέας όχι μόνο στον ακαδημαϊκό χώρο, αλλά και στην ανάπτυξη και εφαρμογή, στον τομέα των πολιτικών θεσμών.

Σήμερα που χάσαμε μια τέτοιας αξίας Γυναίκα, εκφράζω την λύπη μου για την απώλεια μιας Καθηγήτριας, ιδιαίτερης προσάτιδας των Ελληνίδων της Διασποράς.

Η Νίκη Καλτσόγια ήταν ευπρεπής, αγαπημένη και πιστή φίλη. Υπήρξε η ζωντανή μας γέφυρα μεταξύ Ελλάδος και Αυστραλίας, που έκανε ότι μπορούσε να βοηθήσει τους μετανάστες και μετανάστριες να κρατήσουμε την Ελληνική μας γλώσσα, ιστορία και κουλτούρα που θεωρούσε «διαμάντια του πολιτισμού μας.»

Η ΝΙΚΗ ΚΑΛΤΣΟΓΙΑ παρακολούθησε μαθήματα στα μεγαλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου, από την Αθήνα στο Χάρβαρντ των Ηνωμένων Πολιτειών, στα εκπαιδευτικά ανώτατα ιδρύματα Ιταλίας και Γαλλίας και επέστρεψε στην Ελλάδα λαμβάνοντας σπουδαίες θέσεις για την ανανέωση όχι μόνον της Ελληνικής Παιδείας, αλλά και την ανανέωση των αντιλήψεων της Πολιτικής, θεωρητικής και πρακτικής, στην Ελλάδα.

Στο σημείο αυτό θέλω να αναφέρω την τεράστια προσφορά της για την Αναθεώρηση του Ελληνικού Συντάγματος, και την στήριξη των Ελληνικών θεσμών και της Ελληνικής Δημοκρατίας εν γένει, όπου υπήρξε πρωτεργάτης.

Η Νίκη Καλτσόγια έκανε αναφορά στους δύσκολους καιρούς και μίλησε προφητικά για τα επακόλουθα του μοντερνισμού και της παγκοσμιοποίησης.

Η βιβλιογραφία της ΝΙΚΗΣ ΚΑΛΤΣΟΓΙΑΣ υπήρξε όντως τεράστια. Αρθρογραφίες, συγγραφές βιβλίων και πάσης φύσεως επιστημονικές μελέτες, ξεπερνούν τα 100 δημοσιευθέντα κείμενα. Δεν είναι εύκολο να διαλέξει κανείς ένα οποιαδήποτε κείμενο, μάλιστα μακροσκελές και πολυσυχιδές. Έτσι, ας μου επιτραπεί να διαλέξω επιγραμματικά σκέψεις και θέσεις της αείμνηστης Νίκης Καλτσόγια, για να δώσουμε κάποιο δείγμα της γραφής της, που οπωσδήποτε αποτελεί «όντως προφητικό κείμενο» μιας τέλει κοινωνικής ανατομίας.

Γράφει λοιπόν μια ζωή ολόκληρη και μας φωτίζει για το τι μέλει γενέσθαι.

Μπήκαμε στην τροχιά του 21ου αιώνα και στον γνωστό, άγνωστο κόσμο που διαγράφεται στην αυγή της τρίτης Χιλιετίας. Γνωστό γιατί από τη δεκαετία του 90 οι ραγδαίες αλλαγές που είχαν επέλθει σε όλους τους τομείς της ζωής, κυρίως εξαιτίας της επιστήμης και της τεχνολογίας σήμαιναν το τέλος της νεωτερικότητας και την είσοδο σε μια νέα εποχή που ήδη προσδιορίζεται ως εποχή της μετα-νεωτερικότητας, μετά μοντέρνα εποχή της παγκοσμιοποίησης. Η Παγκοσμιοποίηση είναι ο όρος που εκφρά-

ζει την διάχυση των προβλημάτων και την οικονομική διάσπαση. Τη συγκέντρωση του πλούτου, την αλλοίωση και χειραγώγηση του πολιτισμού, τις ραγδαίες εξελίξεις και αλλαγές στο χώρο της εργασίας, της ατομικής και κοινωνικής ζωής, αλλά και τις νέες δυνάμεις που απελευθερώνονται. Αυτά τα γνωστά φαινόμενα, αλλά και εκείνα που ακόμη δεν φάνηκαν από την εφαρμογή της γενετικής και της βιοϊατρικής της εποχής μας κάνουν που τον κόσμο που ανοίγεται άγνωστο, με την έννοια της αβεβαιότητας για το αύριο. Και η αβεβαιότητα είναι τόση, ώστε να μιλάμε για κρίση πολιτισμού. Αν κάτι θα μπορούσε να προσδιορίσει το πρόβλημα του 21ου Αιώνα, είναι η αναζήτηση της τάξης μέσα στο χάος.

Στον τομέα των πολιτικών θεσμών, βασικό γνώρισμα είναι η αποδυνάμωση των παραδοσιακών μορφών πολιτικής και η μείωση της κυριαρχίας του «κράτους-έθνους.» Έτσι το μεγάλο αίτημα, όπως προβάλλεται από παντού, είναι το ξαναγύρισμα του πολιτικού. Αυτό σημαίνει να ξαναβρεί ο πολίτης την δύναμη να μετέχει ο ίδιος στην διαμόρφωση των αποφάσεων που τον αφορούν σαν άτομο και σαν πολίτη της χώρας του και της οικουμένης. Η αναζήτηση των μέσων για τον σκοπό αυτόν δεν είναι άλλη από την αναζήτηση των πολιτικών θεσμών που έχουν δημιουργηθεί στην πορεία του δημοκρατικού ιδεώδους. Ύψιστος θεσμός είναι αναμφισβήτητα η πολιτική συμμετοχή, η οποία από τα πολιτικά κόμματα αρχικά, ξεπερνά, περνά αργότερα και στις ομάδες πίεσης, τις κοινωνικές ομάδες που είναι γνωστές στην εποχή μας.....

Αν η πολιτική συμμετοχή αποτελεί την θεμελιώδη προϋπόθεση της λειτουργίας της Δημοκρατίας και ένα από τους όρους της δικαιοσύνης της, παράλληλα τείνει να ταυτιστεί με την ίδια την έννοια της αξίας του ανθρώπου, και με το αξίωμα της αυτοδιάθεσής του. Αυτήν ακριβώς την πίστη στην αξία της πολιτικής συμμετοχής είχαν οι πρωτόπυρες φεμινίστριες στην Αγγλία στην Αυγή του 20ού Αιώνα.....

Ως προς το δυναμισμό της αξίας της πολιτικής συμμετοχής, η Νίκη Καλτσόγια δάλωνε πως το Φεμινιστικό έχει αναγνωριστεί παγκοσμίως επειδή πέτυχε την πιο ειρηνική επανάσταση των αιώνων, αυτή που έφερε τα δύο φύλα πιο κοντά στην ισότητα.

Η Δρ Νίκη Καλτσόγια, μέσα από τις προσωπικές της έρευνες, την τεράστια μόρφωσή της και την σπουδαία θητεία της σαν Αντιπρύτανη του Πάντειου Πανεπιστημίου Αθηνών γνώριζε τα πάντα για την μετα-φεμινιστική εποχή, και ήταν σε θέση να προβάλλει τις δυσκολίες για την ισότητα και ισοπολιτεία των εργαζομένων γυναικών. Η Δρ. Καλτσόγια περιήλθε λεπτομερώς την ανάγκη της έμπρακτης καλλιέργειας του φεμινισμού και της αλληλεγγύης μεταξύ των γυναικών του κόσμου. Θεωρούσε τις γυναίκες που γνώρισε σαν «φίλες και αδελφές». Η Μεταστάση υπήρξε σοβαρή, λογική και τίμια έναντι στις πάσης φύσεως προκλήσεις που συχνά παρασύρουν τις γυναίκες σε θολές συνθήκες.

Νίκη μου, Αδελφή και Φίλη, Αιωνία σου η Μνήμη.

Σοφία Ράλλη-Καθαρείου